

LÄNSRÄTTEN I
STOCKHOLMS LÄN

DOM
2008-05-09
Meddelad i
Stockholm

Mål nr
8559-08
Rotel 551

SÖKANDE

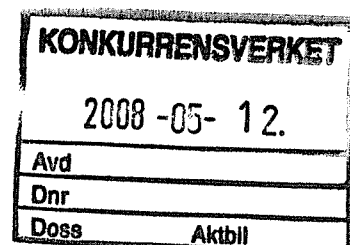
JS Simulator Support AB, 556310-9072
Box 501
146 33 Tullinge

MOTPART

Försvarmakten

Ombud:

Anders Hallberg
Försvarmakten, juridiska staben
107 85 Stockholm

SAKEN

Överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling (LOU)

DOMSLUT

Länsrätten avslår JS Simulator Support AB:s ansökan om överprövning.

Länsrättens interimistiska beslut av den 23 april 2008 upphör därmed att gälla.

Dok.Id 330097

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
115 76 Stockholm	Tegeluddsvägen 1	08-561 680 00	08-561 680 01	måndag – fredag 09:00-15:00
		E-post: lansrattenistockholm@dom.se		

BAKGRUND OCH YRKANDEN M.M.

Försvarsmakten har genomfört en upphandling avseende underhålls- och serviceavtal för Sjöstridsskolans utbildningsanläggningar. I tilldelningsbeslut avsänt från Försvarsmakten den 16 april 2008 beslutade Försvarsmakten att anta annat anbud än anbud från JS Simulator Support AB (JS SSAB).

JS SSAB ansöker om överprövning av upphandlingen och yrkar att en rättelse sker avseende Försvarsmaktens upphandling på så sätt att anbudsgivare 3, (den vinnande anbudsgivaren), inte godkänns att gå vidare i anbudsprövningen. Som grund för sin talan anför JS SSAB bl.a. följande. Försvarsmaktens kravspecifikation för den aktuella upphandlingen var utformad som ett svarsformulär där parterna förutom att besvara de ställda kraven genom ett kryss i en Ja- eller Nej-ruta även i ett textfält efter varje krav skulle redovisa i vad mån och på vilket sätt de ställda skall-kraven uppfylldes. Den vinnande anbudsgivaren har inte fyllt i hur de ställda skall-kraven uppfylls varken i punkt 2.2 A-F eller i 3.2 i kravspecifikationen. Den vinnande anbudsgivaren uppfyller inte heller kravet i punkt 3.2 F där texten lyder: "Felavhjälpande åtgärd (AU) samt övrig support skall påbörjas inom en timme, under ordinarie arbetstid, från det att felanmälan mottogs av Leverantören." Felavhjälpande åtgärd (AU) är liktydigt med avhjälpande underhåll och den vinnande anbudsgivaren har kryssat i Ja-rutan samt noterat att ett visst företag ämnas anlitas för det avhjälpande underhållet för Pos. 1 (NMS-90), Pos. 4 (Befattningstränare Sonar) samt Pos. 5 (Metodiktränare Ledning). Efter kontroll med ansvariga på det angivna företaget har JS SSAB funnit att detta enbart har levererat Pos. 1 och inte är vidtalat av den vinnande anbudsgivaren för avhjälpande supporttjänster. Pos. 4 och 5 är levererade av ett annat företag och inte heller detta företag är kontaktat av den vinnande anbudsgivaren. Om det mot förmodan blivit kontaktat och avtal funnits är avhjälpande underhåll för Pos 1, 4 samt 5 omöjligt att

genomföra inom en timme med tanke på tillgängligheten på tekniker på dessa över 13 år gamla system samt restiden. Dessutom föreligger en allvarlig jävsituation vad gäller den vinnande anbudsgivarens referens Stefan Glans, då denne är sakansvarig för den tekniska utvärderingen i Försvarsmaktens upphandling.

Försvarsmakten bestrider bifall till JS SSAB:s yrkanden i målet och anför följande. Av förfrågningsunderlaget punkt 4.1 framgår bland annat att "anbudsgivaren skall redovisa i vad mån och på vilket sätt skall-kraven uppfylls. Ofullständiga anbud kan komma att förkastas om uppgifter saknas." Av denna skrivning följer att den upphandlande enheten har en möjlighet att förkasta ett anbud om det bedöms vara ofullständigt. Vid en sådan bedömning måste den upphandlande enheten beakta den närmare utformningen av respektive skall-krav. I de flesta fall får ett svar i form av ett kryss i Ja-rutan bedömas som fullt tillräckligt för att anbudsgivaren ska anses uppfylla skall-kravet, särskilt om det kan bekräftas genom uppgifter som återfinns på andra håll i anbudet eller som kan erhållas av personer som finns angivna som referenser. Ytterligare kommentarer är i sådana fall överflödiga. Någon absolut skyldighet att förkasta anbud där det saknas kommentar eller närmare beskrivning av något av skall-kraven finns självklart inte. I den mån en anbudsgivare inte kommenterar eller beskriver på vilket sätt skall-kraven uppfylls tar denne emellertid en viss risk för att hans anbud kan komma att förkastas. I det aktuella fallet är det riktigt att den vinnande anbudsgivaren i sitt anbud inte kommenterat de skall-krav som återfinns i punkt 2.2 och 3.2 i kravspecifikationen utan nöjt sig med att kryssa i JA-rutan vid respektive krav. Genom de uppgifter som lämnas i anbudet i övrigt samt genom inhämtande av uppgifter från angivna referenspersoner har Försvarsmakten sammantaget ändå ansett att den vinnande anbudsgivaren uppfyller samtliga skall-krav. – Försvarsmakten bestrider att den vinnande anbudsgivaren lämnat felaktiga uppgifter i sitt anbud. Det är riktigt att ett visst (norskt) företag angetts som underleverantör av vissa av tjänsterna.

Någon generell skyldighet för en upphandlande enhet att kontrollera alla uppgifter i alla anbud finns inte och det har inte framkommit någon omständighet som givit Försvarmakten anledning att under utvärderingen ifrågasätta riktigheten av den vinnande anbudsgivarens uppgift avseende underleverantör. Om det skulle visa sig att några delar av det uppdrag den vinnande anbudsgivaren åtagit sig gentemot Försvarmakten inte kan utföras är detta en fråga som får hanteras i avtal mellan Försvarmakten och den vinnande anbudsgivaren. En sådan omständighet kan inte utgöra något fel i upphandlingsförfarandet. Vad beträffar kravet på att felavhjälpande åtgärd samt övrig support ska påbörjas inom en timme från det att felanmälan mottagits av leverantören innebär detta i och för sig inte att underleverantören också måste vara på plats inom en timme. Felavhjälpande kan påbörjas och kanske till och med avslutas av den personal som finns på plats genom att man upprättar telefonkontakt med underleverantören. – Det är riktigt att den vinnande anbudsgivaren angivit bland annat Stefan Glans som referens i sitt anbud samt att Stefan Glans tillika varit sakansvarig för upphandlingen, dock endast fram till den tidpunkt då han blev föräldraledig, vilket inträffade under annonseringstiden. När Stefan Glans fick frågan från den vinnande anbudsgivaren om att stå angiven som referens uttryckte han själv sin tveksamhet över det lämpliga i detta. Trots detta har alltså den vinnande anbudsgivaren valt att sätta Stefan Glans som en av sina referenser. Oavsett lämpligheten i den vinnande anbudsgivarens angivande av referenser är det enligt Försvarmaktens mening inte en omständighet som automatiskt medför att anbudet blir ogiltigt eller inte kan läggas till grund för prövning. Enbart det förhållandet att en person som är angiven som referens också är anställd av den upphandlande enheten grundar inte något jävsförhållande. Det förtjänar också att påpekas att Stefan Glans inte medverkat i utvärderingen av anbuden. Det kan vidare nämnas att även den vinnande anbudsgivarens andra referens är anställd av Försvarmakten liksom samtliga de tre referenser som lämnats av JS SSAB. Överhuvudtaget är det en förhållandevis begränsad krets personer som har relevant kunskap om de aktuella tjäns-

terna och det kan påpekas att samtliga tre anbudsgivare är väl kända av Försvarsmakten och likaså att de tre anbudsgivarna väl känner de personer inom Försvarsmakten som arbetar med aktuell verksamhet.

Länsrätten har i beslut den 23 april 2008 förordnat att upphandlingen tills vidare inte får avslutas.

DOMSKÄL

Tillämpliga bestämmelser

I 1 kap. 9 § LOU anges följande. Upphandlande myndigheter skall behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar skall vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas.

I 16 kap. 1 § första stycket samma lag anges att en leverantör som anser sig ha lidit eller kan komma att lida skada enligt 2 § i en framställning till allmän förvaltningsdomstol får ansöka om åtgärder enligt den paragrafen.

I 16 kap. 2 § samma lag anges bl.a. följande. Om den upphandlande myndigheten har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § eller någon annan bestämmelse i denna lag och detta har medfört att leverantören lidit eller kan komma att lida skada, skall rätten besluta att upphandlingen skall göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse gjorts.

Utredningen i målet

På sidan 8 i Försvarsmaktens anbudsfrågan anges under punkten 4.1 Anbudsprövning bl.a. följande. Anbudsgivaren skall redovisa i vad mån och på vilket sätt skall-krav uppfylls. Ofullständiga anbud kan komma att förkastas om uppgifter saknas. De i kravspecifikationen ställda skall-kraven måste vara uppfyllda till fullo för att anbud skall kunna prövas.

På sidan 1 i kravspecifikationen anges bl.a. följande. Det är av yttersta vikt att anbudsgivaren förklarar på vilket sätt respektive krav uppfylls samt besvarar eller styrker uppgifter där så anges i kravspecifikationen. Alla frågor

och krav skall besvaras genom ett kryss i Ja-rutan eller i Nej-rutan. Beskrivning av krav görs i de textfält som följer direkt efter kraven.

I samma kravspecifikation under punkten 2.2 Krav på tjänsten anges bl.a. följande. Samtliga skall-krav skall i anbud styrkas med certifieringar, intyg, referenser eller annan information som påvisar att kravet uppfylls.

I svarsformuläret, under punkten 3 vi) Underleverantörer, anges bl.a. följande. Ange de underleverantörer som kan komma att bli aktuella att anlita.

Länsrättens bedömning

Länsrättens prövning utifrån LOU utgör en kontroll av om det på grundval av de klagomål som sökanden har framfört i målet finns anledning att besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse gjorts. Grund för att ingripa mot en upphandling kan föreligga om det visas att den upphandlande myndigheten åsidosatt kraven på likvärdighet och icke-diskriminering eller inte respekterat principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet. För att ett ingripande ska bli aktuellt krävs också att sökanden kan visa att han lidit eller kan komma att lida skada på grund av att den upphandlande myndigheten brutit mot LOU.

Den upphandlande myndigheten ska i förfrågningsunderlaget ange tydligt vilka krav som måste uppfyllas för att ett anbud ska kunna antas. De krav som ställs i kvalificeringsfasen är inte möjliga att uppfylla i lägre eller högre grad utan är av den art att de endast kan uppfyllas helt eller inte alls, därav benämningen skall-krav. Uppfyller ett anbud inte ett eller flera skallkrav ska anbudet förkastas. För det fall en upphandlande myndighet skulle ta upp ett anbud till prövning som inte uppfyller ett eller flera skallkrav skulle detta innebära en särbehandling av anbudsgivarna.

Försvarmaktens förfrågningsunderlag i den aktuella upphandlingen innehåller ett antal meningar innehållande ordet ”skall”, bl.a. anges att anbudsgivaren *skall* redovisa i vad mån och på vilket sätt skall-krav uppfylls. Länsrätten finner dock att endast de krav som återfinns i kravspecifikationen utgör ”skall-krav” som måste vara uppfyllda för att ett anbud ska kunna tas upp till prövning. Att anbudsgivaren ska redovisa i vad mån och på vilket sätt skall-krav uppfylls är således inte ett skall-krav i sig. Detta framgår av den efterföljande informationen om att ofullständiga anbud *kan komma* att förkastas. I kravspecifikationen anges vidare att samtliga skall-krav ska styrkas med certifieringar, intyg, referenser *eller* annan information som påvisar att kravet uppfylls, vilket enligt länsrättens mening också visar att det inte finns ett absolut krav på att i angiven ruta vid varje skall-krav specificera hur det aktuella skall-kravet uppfylls. Försvarmakten har anfört att de genom övriga uppgifter som lämnats i anbudet, genom inhämtande av uppgifter från angivna referenspersoner samt genom den kunskap som finns inom Försvarmakten sedan tidigare sammantaget ansett att den vinnande anbudsgivaren uppfyller samtliga skall-krav. Mot bakgrund av det ovan anförda finner länsrätten att Försvarmakten inte har särbehandlat den vinnande anbudsgivaren genom att godta uppfyllandet av skall-kraven trots att det saknas en närmare beskrivning av hur kraven kommer att uppfyllas.

JS SSAB har anfört att det efter kontroll med ansvariga på den av den vinnande anbudsgivaren angivna underleverantören har framkommit att detta företag enbart har levererat en av de anläggningar som ska underhållas och att underleverantören inte är vidtalad av den vinnande anbudsgivaren för avhjälpande supporttjänster. Försvarmakten har anfört att om det skulle visa sig att några delar av det uppdrag den vinnande anbudsgivaren åtagit sig gentemot Försvarmakten inte kan utföras är detta en fråga som får hanteras i avtal mellan Försvarmakten och den vinnande anbudsgivaren. Mot bakgrund av att anbudsgivarna i svarsformuläret uppmanas att ange de underleverantörer som *kan komma* att bli aktuella att anlita anser länsrätten att

det inte finns något krav på att det måste finnas ett aktuellt samarbete eller ett upprättat avtal om ett sådant mellan anbudsgivaren och eventuella underleverantörer vid tidpunkten för anbudslämnandet. Försvarmakten har således haft fog för att godta den vinnande anbudsgivarens uppgift om eventuell underleverantör och därmed lita på att anbudsgivaren kommer att hålla sin del av avtalet utan att vidare kontrollera vad som är avtalat mellan anbudsgivaren och underleverantören.

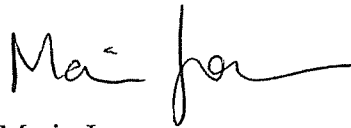
JS SSAB har vidare ifrågasatt att den underleverantör som den vinnande anbudsgivaren har uppgett kan komma att anlitas kan fullgöra de krav som ställs vid avhjälpande underhåll med hänsyn bl.a. till restiden. Försvarmakten har anfört att kravet på att felavhjälpande åtgärd samt övrig support ska påbörjas inom en timme från det att felanmälan mottogs av leverantören inte innebär att underleverantören också måste vara på plats inom en timme, utan att felavhjälpandet kan påbörjas och kanske till och med avslutas av den personal som finns på plats genom att man upprättar telefonkontakt med underleverantören. Länsrätten finner inte anledning att ifrågasätta Försvarmaktens förklaring och anser därmed att det inte är visat att den vinnande anbudsgivaren inte har uppfyllt det aktuella skall-kravet.

JS SSAB har slutligen anfört att det föreligger en allvarlig jävsituation vad gäller den vinnande anbudsgivarens referens Stefan Glans, då denne är sakansvarig för den tekniska utvärderingen i den aktuella upphandlingen. Länsrätten konstaterar att det är av stor vikt att förtroendet för opartiskhet vid upphandling upprätthålls och en bedömning beträffande en anbudsgivares reella möjligheter att erhålla otillbörliga fördelar måste som regel göras i varje enskilt fall. Ett tydligt exempel på där en jävssituation kan misstänkas är om en anställd vid den upphandlande myndigheten medverkar och påverkar upprättandet av en kravspecifikation och senare själv deltar som anbudsgivare. I förevarande fall har den vinnande anbudsgivaren lämnat den upphandlande myndighetens sakansvarige för upphandlingen som referens.

Länsrätten anser dock inte att JS SSAB har visat att den vinnande anbudsgivaren har erhållit otillbörliga fördelar eller att referenspersonens anställningsförhållande påverkat Försvarmaktens möjlighet att behandla anbuds-
givarna likvärdigt och icke-diskriminerande.

Sammantaget finner länsrätten att JS SSAB inte har visat att Försvarmak-
ten brutit mot någon bestämmelse i LOU som medfört att JS SSAB lidit
eller kan komma att lida skada. JS SSAB:s ansökan om överprövning ska
därför avslås och det interimistiska beslutet upphävas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 3109/1a).

Maria Jonsson

länsrättsfiskal

Föredragande har varit Elin Karlsson.

The first part of the document discusses the importance of maintaining accurate records of all transactions. This includes not only sales and purchases but also any other financial activities that may occur. It is essential to ensure that all entries are properly documented and supported by appropriate evidence.

In addition, the document emphasizes the need for regular reconciliation of accounts. This process involves comparing the company's internal records with external statements, such as bank statements, to identify any discrepancies. Regular reconciliation helps to prevent errors and ensures that the financial statements are accurate and reliable.

Finally, the document highlights the importance of maintaining proper documentation for all financial transactions. This includes keeping original receipts, invoices, and other supporting documents in a secure and accessible location. Proper documentation is crucial for auditing and for resolving any disputes that may arise.

(

(

(

(

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga länsrättens beslut skall skriva till kammarrätten i Stockholm.

Skrivelsen skall dock skickas eller lämnas till länsrätten.

Överklagandet skall ha kommit in till länsrätten inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagandet för offentligpart räknas emellertid från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande skall kunna tas upp i kammarrätten fordras att prövningstillstånd meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas, anledning förekommer till ändring i det slut vartill länsrätten kommit eller det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står länsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande skall innehålla

1. den klagandes namn, personnummer, yrke, postadress och telefonnummer. Dessutom skall adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nå för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till kammarrätten,
2. det beslut som överklagas med uppgift om länsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av länsrättens beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Skrivelsen skall vara undertecknad av klaganden eller hans ombud. Adressen till länsrätten framgår av beslutet. Om klaganden anlitar ombud skall denne sända in fullmakt i original samt uppge sitt namn, adress och telefonnummer.

